

DYSLEXIESLEUTELS

Werkboek van

DYSLEXIESLEUTELS

ONTDEK WAT VOOR JOU WERKT

MARZENKA ROLAK

DyslexieSleutels
Ontdek wat voor jou werkt
Marzenka Rolak

ISBN 978 90 8560 188 3
NUR 240-252 / THEMA VFJR3 / BISAC EDU029000

Eerste druk 2020, (verschenen onder ISBN 78 90 8850 974 2)
Tweede gewijzigde druk 2022

© 2020, 2022 Uitgeverij SWP Amsterdam

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprerecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB, www.reprerecht.nl) of contact op te nemen met Uitgeverij SWP voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen door een onderwijsinstelling van een gedeelte uit deze uitgave, in papieren vorm of digitaal, (bijvoorbeeld voor plaatsing ervan op uw digitale leeromgeving of in een reader) kunt u zich richten tot: Stichting UvO, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, Tel. 023-8700212, www.stichting-uvo.nl UvO@cedar.nl.

OVERZICHT LESSEN

LES 1

DYSLEXIE EN (LEREN VANUIT) MIJN STERKE KANTEN

Lesdoelen	: kennismaken, kennis over je kwaliteiten, over dyslexie	10
Sleutel 1	: kennismaking aan de hand van kwaliteiten	11
Sleutel 2	: mijn positieve eigenschappen	13
Theorie	: verschillende manieren (brillen) om naar dyslexie te kijken	14
Sleutel 3	: dyslexie voor mij en voor de ander	15
Sleutel 4	: mijn eigen dyslexieverklaring	16
Huissleutels	: mijn positieve eigenschappen volgens anderen	19

LES 2

OMGAAN MET DYSLEXIE

Lesdoelen	: leertips, gedachten, met stress omgaan, leerdoel en -plan	22
Huissleutels	: terugblik, bespreken huissleutels	23
Sleutel 5	: leertips uitwisselen	24
Sleutel 6	: wat zijn mijn oplossingen voor het leren?	25
Theorie	: omgaan met dyslexie (coping)	27
Sleutel 7	: hoe ga ik om met stress of lastige taken?	28
Sleutel 8	: mijn gedachtenput	30
Bijlage 1	: voorbeeld gedachtenput	31
Huissleutels	: wat is mijn leerdoel?	32

LES 3

TRECHTERLEZEN

Lesdoelen	: leerdoelen en -plannen, trechterlezen, mindmap	34
Huissleutels	: terugblik, bespreken huissleutels	35
Theorie	: trechterlezen	36
Sleutel 9	: trechterlezen met voorbeeld hoofdstuk 'Tafel'	37
Sleutel 10	: leervragen opstellen	40
Sleutel 11	: trechterlezen toepassen op eigen leerboek	42
Sleutel 12	: trechterlezen: van tekstschema naar mindmap	44
Huissleutels	: trechterlezen	45
Bijlage 2	: vragen volgens het RTTI-model	46
Bijlage 3	: mindmaps maken en onthouden	48

LES 4**LEREN EN ONTHOUDEN VANUIT MIJN STERKE KANTEN**

Lesdoelen	: informatieverwerking, geheugentechnieken, quizlet	50
Huissleutels	: terugblik, bespreken huissleutels	51
Sleutel 13	: hoe onthoud ik het beste?	52
Sleutel 14	: het leren van woordbetekenissen met Quizlet	54
Sleutel 15	: woordbetekenissen leren met geheugentechnieken	55
Huissleutels	: anders onthouden	58
Bijlage 4a	: woorden leren met Quizlet	59
Bijlage 4b	: woorden leren met Quizlet – verkort stappenplan	63
Bijlage 4c	: woorden leren met WRTS	64

LES 5**LEREN EN ONTHOUDEN VANUIT MIJN STERKE KANTEN**

(VERVOLG)

Lesdoelen	: spelling en grammatica onthouden, 'leersleutels' omschrijven	68
Huissleutels	: terugblik, bespreken huissleutels	69
Sleutel 16	: het leren van de moderne vreemde talen: spelling	70
Sleutel 17	: het onthouden van zinsvolgorde	71
Sleutel 18	: onthouden en toepassen van grammatica	72
Sleutel 19	: mijn eigen leersleutel	75
Huissleutels	: oefenen met mijn eigen sleutels	76
Bijlage 5	: grammatica Engels	77

LES 6**TOETSEN MAKEN ZONDER STRESS**

Lesdoelen	: faalangst, (stress)gedachten, ademhaling, 'leg-uit'-vragen	80
Sleutel 20	: positieve tweelinggedachten	81
Sleutel 21	: hoe zorg ik voor ontspanning?	82
Sleutel 22	: ademhalingsoefening	83
Sleutel 23	: vragen lezen en beantwoorden	84
Sleutel 24	: elkaars DyslexieSleutels bespreken	85
Bijlage 6	: het rondesysteem	86

VISUEEL OVERZICHT LESSEN

DYSLEXIESLEUTELS

LES 1 DYSLEXIE

- Theorie dyslexie
- Sleutel 1: Kennismaking
- Sleutel 2: Positieve eigenschappen
- Sleutel 3: Gesprek over dyslexie
- Sleutel 4: Mijn eigen dyslexieverklaring
- Huissleutel: Mijn kwaliteiten volgens anderen

LES 2 OMGAAN MET..

- Theorie coping
- Sleutel 5: Leertips uitwisselen
- Sleutel 6: Mijn oplossingen voor leren
- Sleutel 7: Omgaan met stress
- Sleutel 8: Mijn gedachtenput
- Huissleutels: Wat is mijn leerdoel?

LES 3 LEZEN

- Theorie trechterlezen
- Sleutel 9: Trechterlezen 'Tafel'
- Sleutel 10: Leervragen opstellen
- Sleutel 11: Tekstschema invullen
- Sleutel 12: Van tekstschema naar mindmap
- Huissleutel: Trechterlezen toepassen

LES 4 LEREN EN ONTHOUDEN

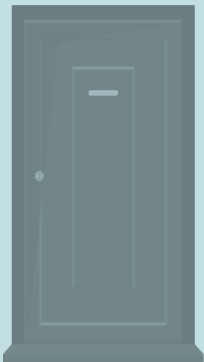
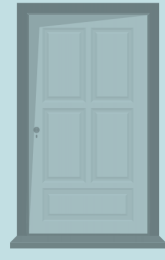
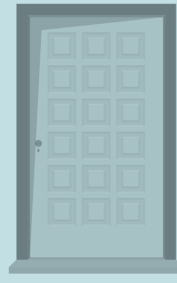
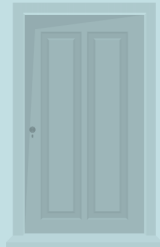
- Theorie informatieverwerking
- Sleutel 13: Hoe onthoud ik?
- Sleutel 14: Leren met Quizlet
- Sleutel 15: Leren met geheugentechnieken
- Huissleutel: Anders onthouden

LES 5 LEREN EN ONTHOUDEN

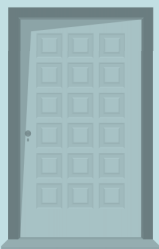
- Sleutel 16: Onthouden van spelling
- Sleutel 17: Onthouden van zinsvolgorde
- Sleutel 18: Onthouden + toepassen van grammatica
- Sleutel 19: Mijn eigen leersleutel
- Huissleutel: Oefenen met eigen leersleutel

LES 6 TOETSEN

- Theorie faalangst
- Sleutel 20: Positieve tweelinggedachten
- Sleutel 21: Ontspannen
- Sleutel 22: Ademhaling
- Sleutel 23: Vragen lezen en beantwoorden
- Sleutel 24: DyslexieSleutels bespreken

DYSLEXIE EN (LEREN VANUIT) MIJN STERKE KANTEN

DOELEN LES 1

- Kennismaken met elkaar
- Meer kennis opdoen over je kwaliteiten
- Meer kennis opdoen over dyslexie

KENNISMAKING AAN DE HAND VAN KWALITEITEN

1. Doe een kort voorstelrondje (naam, hobby's, klas).
2. Schrijf iedere naam op een apart A4 met kwaliteiten.
3. Kijk naar de kwaliteiten en **markeer** of omcirkel de kwaliteiten waarvan jij denkt dat de ander erover beschikt (3 tot 5 per persoon).
4. Als iedereen klaar is, wordt per leerling (bijvoorbeeld Puck) alle feedback van de andere leerlingen gegeven. De leerling (in dit geval Puck) geeft zijn/haar reactie door te vertellen wat hij/zij wel of niet herkent.
5. Geef je formulier aan de desbetreffende leerling.

Naam medeleerling:

voorzichtig		sportief		harde werker	
wil nieuwe dingen weten of leren		doorzetter		creatief	
serieus		moedig		nieuwsgierig	
geduldig		spontaan		sociaal	
makkelijke prater		ontspannen		zelfverzekerd	
behulpzaam		enthousiast		handig	
bescheiden		grappig		open	
flexibel		dingen regelen		verantwoordelijk	
betrouwbaar		inleven in anderen		rustig	
vriendelijk		eerlijk		netjes	
kan goed luisteren		avontuurlijk		gevoelig	
rechtvaardig		niet oordelend		positief	
problemen oplossen		weet veel		kan goed samenwerken	
komt voor zichzelf op		gaat uitdagingen aan		zorgzaam	
vrolijk		zelfbeheersing		actief en levendig	

.....

.....

.....

.....

.....

MIJN POSITIEVE EIGENSCHAPPEN

1. Waar ben je goed in? (bijvoorbeeld: verhalen vertellen, tekenen, striptekenen, schilderen, sieraden maken, dingen uitvinden, dingen repareren, schaatsen, turnen, toneelspelen, dansen, ballet, zingen, voetballen, judo, koken, wiskunde, biologie, aardrijkskunde, grappen vertellen, iets voor een groep vertellen, gamen, winkelen, oppassen, plannen bedenken, drummen, pianospelen, knuffelen, slapen ...)

2. Kijk nog eens naar wat anderen over je gezegd hebben:
— Waarin herken je jezelf het meest?

3. Wat vind je van jezelf nog meer positieve eigenschappen?

4. Maak een top 5 en teken bij iedere eigenschap of kwaliteit een symbool.

1.

2.

3.

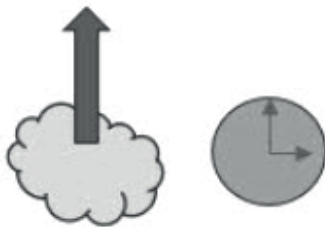
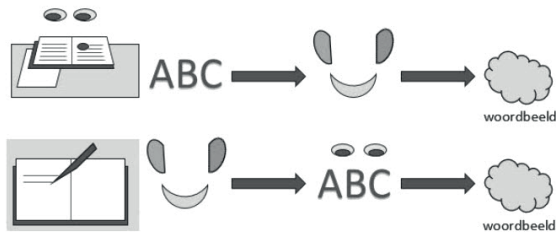
4.

5.

VERSCHILLENDE MANIEREN (BRILLEN) OM NAAR DYSLEXIE TE KIJKEN

Wat is dyslexie? De medische bril

Wat is dyslexie? De sociale bril

Wat is dyslexie? De 'gevolgen'-bril

Wat is dyslexie? De positieve bril

DYSLEXIE VOOR MIJ EN VOOR DE ANDER

1. Je hebt dyslexie. Waar merk je dat aan (op school en buiten school)?
 - Wissel met elkaar uit; eerst de één, dan de ander.
 - Luister, stel vragen.
 - Voorbeeld: 'Ik heb moeite met lezen.'
 - vraag: 'Wat vind je moeilijk met lezen?'
 - vraag: 'Bij welke vakken merk je dat vooral?'

2. Hoe ga je daarmee om of hoe kunnen anderen je helpen?
 - Wissel met elkaar uit; eerst de één, dan de ander.
 - Luister, stel vragen.
 - Voorbeeld: 'Iets meerdere keren lezen.'
 - vraag: 'Wat helpt je nog meer?'
 - vraag: 'Wat helpt het beste?'